

Hold és Aldebaran a nappali égen!

Március a tavaszi halószezon nyitánya, ilyenkor átalakul, változékonyabb időjárás, kicsit gyakoribbak lesznek a frontátvonulások, s velük együtt a fátyolfelhőzet is sűrűbben fordul elő. Még nem a fő szezon (az inkább az április), de hozzászoktatja az észlelőt ahhoz, hogy van már miért felnézni az égre a sok szürke téli hét után. Hazánkban egy dolgot érdemes azonban megszokni az időjárás kapcsán: sosem olyan, amilyennek szeretnénk...

Március legmagasabb nézettségi indexét egy igazán érdekes együttállás vezeti: 14-én a kora délutáni órákban a Hold és az Aldebaran rendkívüli közelségben utaztak át az égbolton, és a sokhelyütt tiszta, jó átlátszóságú égbolt lehetővé is tette a megfigyelést. A legnagyobb közelség 1' 15" volt, Szabó Szabolcs Zsolt felkészülten várta az eseményt: „Napokkal korábban még nem gondoltam volna, hogy 14-én csodálatosan tiszta ég fogad majd napközben. Gyakorlatilag semmilyen időjárási körülmény nem zavart meg abban, hogy a Hold–Aldebaran együttállást megfigyelhessen. Egyedül műszerem optikai tulajdonságai és azok változása volt az, ami befolyásolással bírt. Órákkal az esemény előtt kiraktam 25 cm-es Dobsonomat az erkélyre, akklimatizálódni. A jelenség előtt jó fél órával elkezdtem próbálgatni a különböző expozíciós értékeket, valamint manuális rekeszelést is alkalmaztam. Míg a legjobb eredményt a teljes nyílás adta meglepetésemre. Az évkönyvben előrejelzett időponthoz képest úgy 1 perc 28 másodperccel korábban következett be a maximális közelítés. Meglepően fényesnek találtam a saját színével ragyogó Aldebarant. Máskor is volt már szerencsém ehhez a mondhatni ritka jelenséghez, de ilyen szépen – és nyugodtan – nem volt alkalmam megszemlélni, pláne nem nappali égen. Összességében egy csodála-

A március 14-én kora délutánt uraló Hold–Aldebaran együttállásról készült Szabó Szabolcs Zsolt kiváló fotója

tos látvány volt ez a pazar jelenség a maga nemes egyszerűségében is.”

Nem mindenhol volt ilyen jó a nyugodtság, a tiszta éggel sokszor együtt járó élénk-erős szél zavaró hatása azért jelen volt, ám így is sokan láthatták a nappali együttállást: Szöllösi Attila, Gulyás Krisztián, Illés Elek, Sárneczky Krisztián, Vizi Péter, Török Tünde, Piriti János, Laczkó Éva, Rozner Péter, Hegyi Imre, Rosenberg Róbert és a rovatvezető. Természetesen a nappali, közeli együttállást este is meg lehetett még figyelni – kissé nagyobb, ám még mindig látványos távolságban. Hegyi Imrénél, Rosenberg Róbertnél és a rovatvezetőnél az ekkorra beérkező vékony felhőzet hatására holdkoszorú is kialakult, s a színes gyűrűk mellett sárgán ragyogó

Az állatövi fény március 9-én este, Landy-Gyebnár Mónika felvételén

Aldebaran bizony éjjel is szép látványt nyújtott!

21-én a szokásosnak mondható havi Hold–Jupiter együttállást akár már alkonyatkor is láthattuk, Rosenberg Róbert, Hegyi Imre és a rovatvezető figyelték meg a párost. 29-én a Hold a Szaturnusz és a Mars segítségével szép háromszöges együttállást alkotott, azonban fontátvonalas nehezítette a megfigyelést. A rovatvezetőnél néhány percre megnyíltak a felhők, így sikerült megpillantania a hármast.

Március még bőven alkalmas lenne az állatövi fény esti megpillantására, azonban az időjárás e szempontból nem volt kedvező. A rovatvezetőnek 9-én este sikerült a Hegyestűről megfigyelnie a fénykúpot, sajnos több észlelés nem született róla a hónap során.

Szezonkezdet ide vagy oda, halójelenségekkel ebben a hónapban sem lehetett Dunát rekeszteni. Kósa-Kiss Attila azon kevesek közé tartozik, akinek többször is sikerült a jégkristályok játékát megfigyelnie. 3-án reggel jobb oldali melléknapot, 4-én délelőtt 22 fokos haló felső felét látta. 9-én napkeltekor felső állású naposzlopot

majd kicsit később melléknapokat látott, azután teljes 22 fokos haló, felső- és alsó érintő ív, majd a melléknap-körív kétharmada jelent meg az egén, s minden halóelem fényes volt! Ritka az ilyen szép összetett haló, s ha fényes is, az dupla öröm! Hadházi Csaba ezen a napon a felső érintő ívet figyelhette meg. 10-én a 22 fokos haló felső fele vált láthatóvá Kósa-Kiss Attilánál. 14-én a rovatvezetőnél kis ideig halvány 22 fokos holdhaló volt. 18-án ismét Kósa-Kiss Attila figyelhetett meg halót, ezúttal a Hold körül látott teljes, de halvány 22 fokos gyűrűt. 24-én reggel ugyanó láthatott felső érintő ívet, 22 fokos halót, majd jobb oldali melléknapot. Este azután egy altocumulus virgáján kialakult, rendkívül fényes, színpompás mellékholdat is megfigyelhetett Attila. Az altocumulus középmagas szinten elhelyezkedő felhő, egyaránt állhat vízcseppekből és jégkristályokból is, ez utóbbi eset lehetett Attila megfigyelésének alapja. A felhőből a kifagyott és kihulló kristályok minden bizonnyal igen jó minőségűek és egyforma állásúak voltak, ennek köszönhető, hogy a mellékhold igen fényes és éjjel is jól észlelhetően színes lett. 25-én Hegyi

Imre fényes melléknapot látott, a rovatvezetőnél halvány 22 fokos naphaló volt. 28-án ismét Kósa-Kiss Attila látott teljes 22 fokos naphalót, majd felső érintő ívet, Rosenberg Róbertnél 22 fokos naphaló volt. 30-án Kósa-Kiss Attila délelőtt figyelt meg jobb- majd baloldali melléknapot, felső érintő ívet, s később 22 fokos naphalót – ez utóbbit a rovatvezető is látta. 31-én Rosenberg Róbert napnyugtakor naposzlopot látott, a rovatvezetőnél ezen a napon halvány 22 fokos naphaló volt.

Hegy Imre 16-án alkonyatkor fotózott krepuszkuláris sugarakat, e jelenségről a hónap során több észlelés nem érkezett. Nap-délibábot Rosenberg Róbert 27-én alkonyatkor, a rovatvezető pedig 30-án napkeltekor látott.

Elég soványra sikerült tehát a márciusi krónika, ám a nappali Hold-Aldebaran együttállás mégis feledhetetlenné tette a hónapot mindazok számára, akik ezt megfigyelhették. Reméljük, hogy az április sokkal több hasonló pillanattal gazdagítja majd az észlelőinket!

Landy-Gyebnár Mónika

Nosztalgia észlelőhétvége

Ráktanyán

az első csillagásztábor

30. évfordulójára!

2016. június 3-5.

*Várunk minden régi és új csillagászt
a legendás bakonyi észlelőhelyre!*

Jelentkezés: Horváth Ferenc

raktanya@chello.hu

MCSE belépési nyilatkozat

Kérem felvételemet a Magyar Csillagászati Egyesületbe rendes tagként!

Név: .....

Cím: .....

Szül. dátum: ..... E-mail: .....

A rendes tagdíj összege 2016-ra 7300 Ft (illetmény: Meteor csillagászati évkönyv 2016 és a Meteor c. havi folyóirat 2016-os évfolyama).

Tagilletmény: Meteor csillagászati évkönyv és a Meteor c. havi folyóirat.

Tagjaink **ingyenesen** vehetnek részt a **Polaris Csillagvizsgáló** valamennyi programján, **kedvezményt kapnak a Pannon Csillagdában, Budapesti Távcső Centrum** egyes SW termékeire és a **Puskás Fotó** Mammot I-ben található üzletében.

A tagdíjat átutalással kérjük kiegyenlíteni (bankszámla-számunk: 62900177-16700448), a teljes név és cím megadásával. Személyesen a Polaris Csillagvizsgáló esti bemutatói alkalmával lehet intézni a belépést. MCSE, 1300 Budapest, Pf. 148.